

ŽODŽIŲ ALKIS

Peter Svetina

Krūmai mano gimtineje sužaliuoja balandžio pabaigoje arba gegužės pradžioje – ir tada bemat juose pasirodo drugių kokonai. Panašūs į cukraus vatos gumulėlius, ilgainiui jie virsta vikšrais, graužiančiais lapą po lapo. Ir graužia jie tol, kol iš krūmų telieka, regis, vieni stagarai. Drugiams užaugus ir išskridus, krūmai kaip niekur nieko auga toliau. Kitamet jie sužaliuoja iš naujo. Ir vėlei vėl.

Toks yra ir rašytojo, toks yra ir poeto gyvenimas. Apysakos ir eilėraščiai juos graužia, sekina, o užaugę išskrenda, sutupia į knygas ir keliauja nuo klausytojo prie klausytojo. Ir vėlei vėl.

O kas nutinka eilėraščiams ir apysakoms?

Pažįstu vieną berniuką, kuriam buvo atlikta akių operacija. Po jos dvi savaites jam teko gulėti tik ant dešinio šono, o paskui dar kokį mėnesį buvo draudžiama skaityti. Šiukštu jokio skaitymo! Kai po pusantro mėnesio berniukas paėmė į rankas knygą, jam atrodė, lyg semtų žodžius iš dubens šaukštu. Tekstą jis ryte rijo, tiesiogine šio žodžio prasme.

Dar pažinojau skaitančią mergaitę, kuri užaugusi tapo mokytoja. Kartą ji man pasakė: „Skurdžiai yra vaikai, kuriems tėvai neskaitė knygų.“

Eilėraščių ir apysakų žodžiai – tai maistas. Kūnui jis nėra įprastas – argi kas galėtų prisikimšti pilvą žodžių? Bet tai mūsų proto ir sielos penas.

Išalkus ir ištroškus ima mausti pilvas ir džiūti burna. Tad žmogus ieško nors kriaukšlės duonos, puodelio ryžių, kukurūzų, kokios žuvies ar banano. Kuo smarkiau kankina alkis, tuo labiau žmogui blausiasi akys, jis nebeįstengia nieko įžvelgti, tik tuos kelis jį pasotinančius kąšnius.

Kitoks yra žodžių alkis – tai tarsi siela būtų tuščia, abejinga, pasipūtusi. Tie, kuriuos graužia toks alkis, nesupranta, kad jų siela sustirusi iš šalčio. Nesuvokia, kad patys praeina pro save, prasilenkdami su savastimi. Dalis pasaulio pabėga nuo jų, taip niekada ir nepastebėta. Šitokį alkį tegali numalšinti eilėraščiai ir apysakos.

Bet ar yra vilties pamaitinti sielą, jei niekada neskaitėte?

Žinoma, kad taip. Beveik nėra dienos, kad minėtas berniukas neskaitytų. O mokytoja, kadaisė buvusi maža mergaitė, dabar knygas skaito savo auklėtiniams. Kiekvieną penktadienį. Kiekvieną savaitę. Jeigu kada nors mokytoja pamiršta skaitymą, vaikai jai primena.

O kaipgi rašytojai ir poetai? Kitamet jie ir vėl sužaliuos. Ir vėl juos užgrauš apysakos ir eilėraščiai, kurie paskui – kaip tie drugiai – pasklis į visas puses. Ir vėlei vėl.

Iš slovėnų kalbos vertė **Gabija Kiaušaitė**